

مبارزه زیرزمینی

راهنمای کاهش خطرات فعالیت‌های
مخفیانه‌ی گروهی سلامت‌آمیز

بهار ۱۴۰۴

۲	مقدمه
۴	ریاضیات فعالیت امن
۵	اهمیت خارق العاده گروه‌های کوچک
۹	نمونه‌های فعالیت گروه‌های مخفی
۱۱	از کجا شروع کنیم؟
۱۲	پیدا کردن افراد با پتانسیل برای تشکیل گروه
۱۴	نوشتن اساسنامه و مرام‌نامه
۱۶	چگونه پشتیبان فعالین داخل کشور باشیم
۱۸	وسایل ارتباطی
۲۰	اداره مسائل مالی و جمع‌آوری کمک برای گروه
۲۱	آموزش اعضا
۲۳	ارتباط با رسانه‌ها
۲۵	نقش خانواده‌ها در فعالیت اعضا
۲۶	خانه گروهی
۲۷	مثل یک مامور امنیتی فکر کنید
۲۸	فرار با ماشین یا موتورسیکلت
۲۹	دسترسی به کمک‌های اولیه و خدمات پزشکی امن
۳۰	شبکه سازی
۳۲	راهکارهای نهادهای امنیتی برای شناسایی گروه‌ها
۳۳	شناسایی یا تخریب گروه‌های مخفی
۳۴	بازداشت، بازجویی و زندان

اعلامیه حقوقی-اخلاقی: از آنجا که به دلیل ماهیت سرکوب‌گر و تمامیت‌خواه حکومت ایران حتی فعالیت‌های مسالمت‌آمیز برای مقاصد بشردوستانه نیز در کشور مستلزم خطرپذیری بالا هستند گروه «فعالیت امن» در جایگاهی نیست که کسی را در داخل کشور تشویق به فعالیت کند. اما اصولاً فلسفه ما چه به طور کلی و چه در انتشار این جزوه و جزوه‌های مشابه این است که سطح امنیت و دانش فعالان مدنی و سیاسی در داخل ایران را (که خود مستقلانه و شجاعانه با پذیرش این خطرات ماهوی تصمیم به فعالیت می‌گیرند) ارتقا پیدا دهد و هزینه‌های کنشگری را کمتر کند. در متن این جزوه اصول امنیتی که احتمال لو رفتن و بازداشت را پایین می‌آورد ذکر کرده‌ایم.

از آنجا که در نهایت این فعالان هستند که هزینه‌های فعالیت را می‌پردازند تصمیم و انتخاب در مورد فعالیت یا عدم فعالیت، راهبرد، شکل و موضوع فعالیت با آنان است و طبیعتاً گروه «فعالیت امن» امکان پذیرش مسئولیت اخلاقی یا حقوقی در زمینه نتایج و هزینه این فعالیت‌ها را ندارد.

مقدمه

در عموم کشورهایی که حداقل‌هایی از حقوق بشر و آزادی بیان رعایت می‌شود، لزومی بر فعالیت‌های مدنی و سیاسی مخفی نیست و فعالان با تاسیس تشکیلات و فعالیت‌های علنی می‌توانند به اهداف خود نزدیک شوند، اما وضعیت در ایران متفاوت است و اکثر فعالیت‌های مدنی علنی خیلی زود سرکوب می‌شود و حکومت با مجازات اعضا سعی می‌کند دیگران را از فعالیت‌های گروهی مسالمت‌آمیز بر حذر دارد. در نتیجه برای کم هزینه کردن فعالیت‌های مدنی انجام فعالیت‌های مسالمت‌آمیز مخفی گزینه بهتری به نظر می‌رسد و اگر فعالان ملاحظات امنیتی را به درستی در نظر بگیرند تا حدود زیادی امکان شناسایی شدن از طرف نهادهای امنیتی وجود ندارد.

فعالیت‌های مسالمت‌آمیز و به دور از خشونت، همواره بهترین راه مبارزه در برابر حکومت‌های خودکامه‌ای مثل جمهوری اسلامی است. چون تجربه نشان داده فعالانی که روش مبارزه مسالمت‌آمیز را انتخاب کرده‌اند به نتایج بهتری رسیده‌اند و چون فعالیت آن‌ها به دور از خشونت است، برخورد شدید با آن‌ها برای حکومت‌ها هزینه بیشتری دارد.

بر اساس پژوهش‌های متعدد تاریخی در مورد جنبش‌های اجتماعی: احتمال موفقیت جنبش‌های مسالمت‌آمیز دو برابر بیشتر از جنبش‌های مسلحانه است.

هم جنبش‌های مسالمت‌آمیز و هم جنبش‌های مسلحانه گاهی شکست می‌خورند اما هزینه‌ای که هنگام شکست (و حتی گاهی پیروزی) جنبش‌های مسلحانه به یک ملت تحمیل می‌شود بسیار سنگین‌تر است.

اما از همه مهم‌تر: بر اساس این^۱ مطالعات وقتی یک جنبش مسالمت‌آمیز حداقل ۳.۵ درصد جمعیت را فعالانه درگیر کرده موفقیت آن در ایجاد تغییر تقریباً اجتناب‌ناپذیر بوده است!

باید در نظر داشته باشید که بخش قابل‌توجهی از فعالیت‌های مخفیانه گروهی که در صد سال گذشته در سراسر دنیا انجام شده غیرمسالمت‌آمیز بوده اما این به معنی امکان‌پذیر نبودن فعالیت‌های مسالمت‌جویانه در گروه‌های مخفی نیست. مثلاً در دهه هشتاد میلادی شاهد صف‌آرایی جنبش همبستگی در برابر حکومت کمونیستی لهستان بودیم که اکثر فعالیت‌هایش در سلول‌های مخفی افقی و به دور از خشونت انجام می‌شد و در نهایت این جنبش پس از سال‌ها مبارزه به پیروزی رسید.

1. <https://www.npr.org/sections/money/2019/06/25/735536434/the-magic-number-behind-protests>

2. <https://www.bbc.com/future/article/20190513-it-only-takes-35-of-people-to-change-the-world>

رياضيات فعالية بيت امن

اهمیت خارق العاده گروه‌های کوچک

واقعیت تلخ اما مهمی وجود دارد که آنان که دل در گروی تغییرات دموکرات در ایران دارند نباید نادیده بگیرند: حکومت جمهوری اسلامی از ابتدای انقلاب در کار سرکوب و نابودی هرگونه سازمان‌بخشی مستقل بوده و خنثی‌سازی حداقل صدها گروه مخالف مختلف را از طریق ترکیبی از فعالیت‌ها و عملیات اطلاعاتی، نظامی و روانی^۳ در سابقه خود دارد و در این کار به تجربه جمعی بالایی رسیده است. از سوی دیگر در دهه اخیر با سرمایه‌گذاری‌های سرسام‌آور بر روی فناوری‌های سرکوب (به طور مثال در توسعه سامانه سیام یا شبکه ملی اطلاعات) دست حکومت در شناسایی گروه‌های بزرگ مخالف بازتر هم شده است. اما بسیار مهم است که این توانمندی را نامحدود و فرازمینی تصور نکنیم.

هر نظام حکومتی غیرمتکی بر اراده ملت را هر چقدر هم قدرتمند، فریبکار و خشن، می‌توان با (۱) شناخت درست، (۲) برنامه‌ریزی و سازمان‌یابی مبتنی بر واقعیت و (۳) کنش هماهنگ مردمی به زانو درآورد.

اما ریاضیات گروه‌سازی و فعالیت امن چیست؟

فرض کنید مسئول برنامه‌ریزی یک سری مسابقات فوتبال هستید که قرار است در آن بازی‌ها به صورت گروهی برگزار شود و همه تیم‌ها باید با هم بازی کنند:

- اگر تنها ۳ تیم در این مسابقات باشند تعداد بازی‌های لازم ۳ بازی بیشتر نیست
- اگر ۴ تیم باشند نیاز به ۶ بازی هست
- با افزایش تعداد تیم‌ها به ۵، نیاز به ۱۰ بازی هست
- اگر تعداد تیم‌ها به ۱۰ برسد ۴۵ بازی لازم است!

حالا بیایید این منطق را در مورد گروه‌سازی اعمال کنیم و هر بازی لازم را معادل رابطه یک عضو گروه با یک عضو دیگر در نظر بگیریم. وقتی گروه شما به ۱۰ عضو برسد ۴۵ رابطه مختلف بین اعضای گروه وجود دارد و کافی است فقط یکی از این ۴۵ رابطه و ماهیت آن به شکلی برای حکومت افشا شود:

- فقط کافی است یکی از اعضای گروه تحت استرس، پروتکل‌های امنیتی را نادیده بگیرد و از تلفنی که دارد شنود می‌شود به یکی دیگر از اعضای گروه زنگ بزند و آنچه که نباید را بگوید
- فقط کافی است یکی از اعضای گروه از سر خودنمایی درباره این فعالیت گروهی با فردی که از روابط حساس او بی‌اطلاع است صحبت کند
- فقط کافی است یکی از اعضای گروه به دلیلی بی‌ارتباط با گروه بازداشت شود ولی تلفن همراهی که به درستی پاک‌سازی نشده همراه داشته باشد.

اما از طرف دیگر اگر گروه از حدی هم کوچک‌تر باشد ممکن است اثرگذاری کافی را نداشته باشد. مثلاً اگر گروه شما تصمیم بگیرد در شب قبل از یک راهپیمایی سراسری در محله‌ای به طور گسترده تراکت پخش کند ممکن است نیاز به چندین نفر داشته باشید تا مسئولیت‌های زیر را بین‌شان تقسیم کنید:

- شناسایی کردن محل دوربین‌ها و ایست‌های بازرسی
- پخش تراکت از زیر در خانه‌ها و در صندوق‌های پستی خانه‌ها
- پاییدن محل تا در صورتی که فرد مشکوکی نزدیک شد به پخش‌کننده‌ها اطلاع داده شود
- دور کردن سریع توزیع‌کننده از محل با موتور در صورتی که شرایط خطرناک شود

گرچه تعیین عدد ایده‌آل برای این هسته‌ها دشوار است و به فاکتورهای متعددی بستگی دارد اما تجربیات و مطالعات ما به عددی^۴ بین چهار تا هفت اشاره دارد. گروهی که کمتر از چهار عضو دارد احساس فعالیت گروهی را به افراد نمی‌دهد و گروه مخفیانه‌ای که بیش از هفت عضو دارد شانس شناسایی شدن بالایی دارد.

در صورت نیاز به ارتباط با یک گروه دیگر، تنها یک نفر از اعضای گروه الف باید تنها یک نفر از اعضای گروه ب را بشناسد. در این صورت اگر تعدادی از اعضای گروه الف شناسایی و دستگیر شدند ولی عضوی که با گروه ب ارتباط داشت جزو این اعضا نبود، اعضای گروه ب ممکن است فرصت فرار کردن و مخفی شدن را بیابند.

حالا تصور کنید در سراسر کشور صدهزار گروه فعال چهار تا هفت نفره به وجود بیاید که از اصول فعالیت امن پیروی می کنند و گرچه هماهنگی بین آنها به شکل ارگانیک و هدفمحور است (یعنی مثلا وقتی دوباره همچون سال ۱۴۰۱ زمینه اعتراض عمومی فراهم شد همه برای به چالش کشیدن حکومت به اشکال متنوع و خلاقانه به میدان می آیند) اما حکومت نمی تواند با بازداشت مثلا هزار نفر بخش قابل توجهی از گروه ها را شناسایی و خنثی کند و اعتراضات را به شکست بکشاند. هیچ حکومتی بر روی زمین نمی تواند چنین جنبشی را به زانو درآورد.

نمونه‌های فعالیت گروه‌های مخفی

جنبش همبستگی در لهستان

جنبش همبستگی نزدیک‌ترین مثال به آن چیزی است که این جزوه آموزش می‌دهد. این حرکت در سال ۱۹۸۰ علیه حکومت کمونیستی لهستان آغاز شد و نقش مهمی در سقوط حکومت داشت. این جنبش متشکل از سلول‌های مخفی بود که به صورت افقی شکل گرفته و تا حدودی مستقل بودند اما در عین حال جنبش همبستگی دارای کمیته ملی منتخب بودند که برای جلوگیری از نفوذ نهادهای امنیتی، اعضای آن هر چند وقت یک بار تغییر می‌کردند. جنبش همبستگی فعالیت‌های مخفی زیادی داشتند. این فعالیت‌ها شامل انتشار شب‌نامه و کتاب به صورت زیرزمینی، برگزاری جلسات مخفی، استفاده از کلمات رمزی و زبان اشاره در ارتباطات و داشتن هویت‌های جعلی بودند.

بیش از صد سال از تاسیس کنگره ملی آفریقای جنوبی می‌گذرد. کنگره ملی در دوران آپارتاید مهم‌ترین نیروی مخالف این رژیم بودند. از دهه شصت میلادی کنگره ملی آفریقای جنوبی به صورت زیرزمینی و مخفی فعالیت می‌کرد و تعداد زیادی از اعضای آن در تبعید و کشورهای همسایه آفریقای جنوبی با رژیم آپارتاید مبارزه می‌کردند.

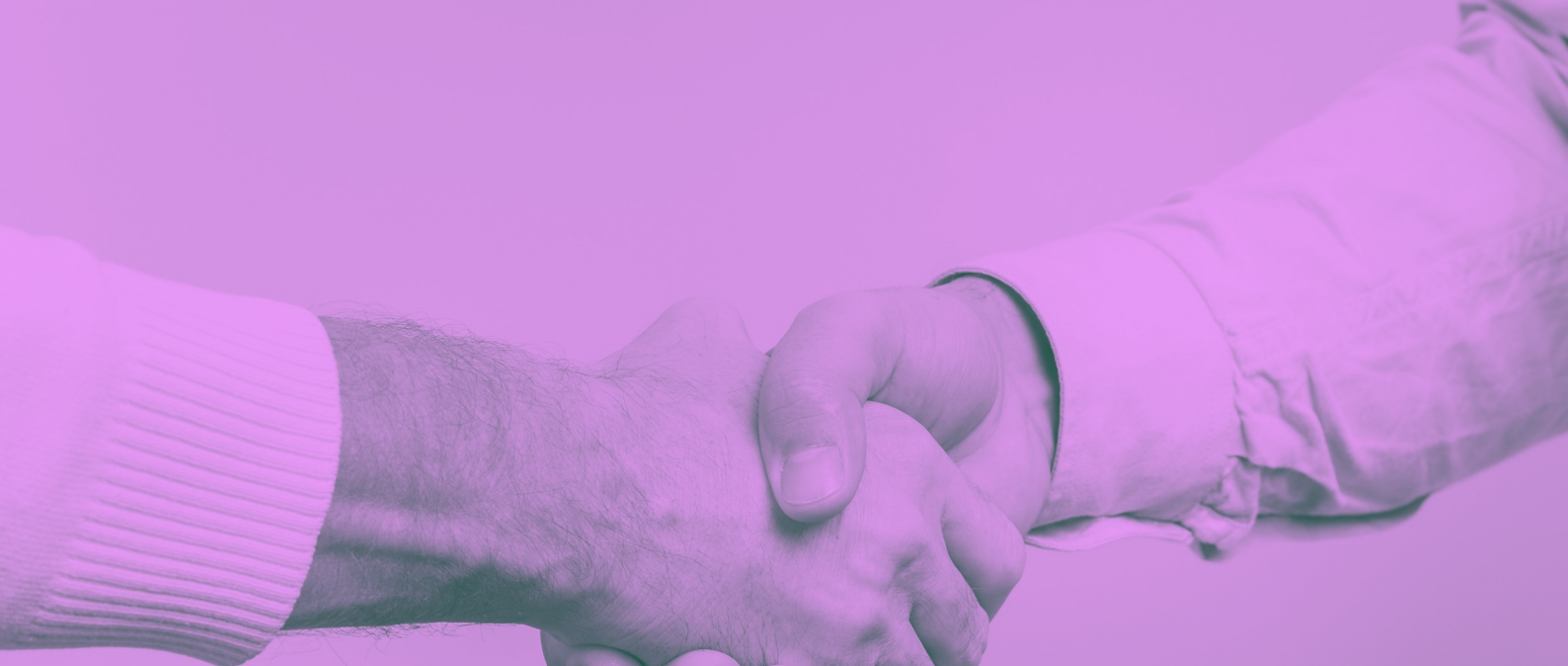
انتشار شب‌نامه و کتاب برای آموزش سیاسی، ساختن یک شبکه ارتباطی امن، داشتن خانه‌های تیمی برای هماهنگی و جلسات، قاچاق ابزارهای لازم برای فعالیت از خارج به داخل کشور، به کارگیری زبان رمزی و کلمه‌های کدگذاری شده از جمله فعالیت‌های مخفی کنگره ملی بود.

ساختار فعالیت مخفی کنگره ملی بر اساس گروه‌های محلی و همچنین اقشار مختلف مثل دانشجویان و پرستاران و معلمان استوار بود. شاخه‌های محلی تا حدود زیادی مستقل عمل می‌کردند اما از طریق کمیته‌های منطقه‌ای به شاخه مرکزی که در خارج از کشور بودند متصل می‌شدند.

-
۳. عملیات روانی (Psychological Operations) که به طور مخفف PSYOPs خوانده می‌شود نوعی عملیات پشتیبانی اطلاعاتی-نظامی است که از اطلاعات و نشانگرها برای تأثیرگذاری بر رفتار گروه‌ها، سازمان‌ها و دولت‌ها استفاده می‌کند. عملیات‌هایی که گروه‌های سایبری وابسته به حکومت برای اختلاف‌اندازی بین گروه‌ها در فضای مجازی انجام می‌دهند نمونه آشنای چنین عملیاتی برای ایرانیان است.
۴. گروه فعالیت امن در این زمینه با بیش از ۲۰۰ فعال که در سال‌های اخیر بازداشت شده‌اند مصاحبه عمیق انجام داده و تجربیات آنان را دسته‌بندی کرده است.

از کجا شروع کنیم؟

پیدا کردن افراد با پتانسیل

تک تک ما می‌توانیم فعالیت علنی یا مخفی فردی خود را داشته باشیم اما برای کنش مدنی- سیاسی موثر عضویت و یا راه اندازی گروه ضروری است. اگر تاکنون امکان عضویت در یک گروه را نداشتید، خودتان دست به کار شوید و با شناسایی افراد با پتانسیل یک گروه جدید بسازید. پیشنهاد می‌کنیم برای جلوگیری از شناسایی و در خطر افتادن اعضا روش مبارزه مسالمت آمیز مخفیانه را انتخاب کنید.

- اگر می‌خواهید یک گروه جدید تاسیس کنید از جمع دوستان، خانواده، هم دانشگاهی‌ها و یا همکاران شروع کنید، افراد قابل اعتماد و کارآمد را شناسایی کنید و در فرصت مناسب ایده تشکیل گروه را مطرح کنید. در نظر داشته باشید که برای حفظ امنیت خودتان و گروهی که می‌سازید موضوع تشکیل گروه را از دیگران پنهان کنید.

همچنین وقتی با کسی ایده تشکیل یا عضویت در گروه را مطرح می‌کنید اطلاعات بسیار محدود و کم خطر را به او بدهید و تا عضویت کامل در گروه، اطلاعات حساس را مخفی کنید.

- جمع‌های کتاب‌خوانی، گروه‌های کوهنوردی، محافل هنری و فرهنگی، شب شعر و جمع‌های ادبی و خیریه‌ها مکان‌هایی هستند که می‌توانید با اعضای آینده گروه آشنا شوید، با آنها وارد مراوده شوید و در موقع مناسب به آنها پیشنهاد راه اندازی گروه بدهید.

- داشتن ایدئولوژی یکسان بین اعضای گروه احتمالاً مفید باشد اما مهم‌تر از ایدئولوژی و مرام سیاسی، نگاه استراتژیک همسان به شکل مبارزه است که می‌تواند انسجام گروه را بالا ببرد و اختلاف‌ها را کم کند.

نوشتن اساسنامه و مرام‌نامه

هر فعالیت جمعی باید مبتنی بر قواعد و اصولی باشد که پیشتر مورد تایید جمع قرار گرفته است. در فعالیت گروهی قواعد و اصول مورد قبول همه اعضا را که به شکل یک متن در می‌آید اساسنامه می‌گویند. اساسنامه شامل قوانینی است که کمک می‌کند اعضا حقوق و وظایف خود را بشناسند و در صورت بروز اختلاف به آن رجوع کنند.

- مرام‌نامه اصول، اعتقادات و اهدافی است که همه اعضای گروه به آن باور دارند. پیش از تشکیل گروه باید مرام‌نامه نوشته شود. لازم نیست این متن شامل موارد متعدد باشد و اصول کلی و اهداف کافی است.
- سعی کنید در اساسنامه به این سوالات پاسخ دهید:
- تصمیم‌گیری در گروه به عهده کیست. (یک شخص / تمام اعضا / شورای مرکزی)

- شرایط عضویت در گروه چیست؟ (سعی شود دوره کوتاهی برای کسانی که خواهان عضویت هستند در نظر گرفته شود که با گروه همکاری کند اما عضو رسمی نباشد و در جریان اسرار گروه قرار نگیرد.)
- برای تصویب هر موردی چه تعدادی رای مثبت لازم است؟ (تصمیم‌گیری‌ها می‌تواند اجماعی باشد / اکثریت مطلق یعنی نصف بعلاوه یک/ اکثریت نسبی یعنی هر شخص، طرح و ایده‌ای که بیشترین رای را بیاورد، بدون اینکه لازم باشد به بالای پنجاه درصد برسد.)

رسیدن به تفاهم در زمینه اصول و اساس را تبدیل به یک فرایند فرسایشی و بی‌پایان نکنید. به یاد داشته باشید که کشیدن گروه‌ها به ورطه بحث‌های بی‌پایان و جلوگیری از برنامه‌ریزی برای اقدامات عملی اتفاقا گاهی یکی از تکنیک‌های اعضای نفوذی حکومت‌ها در میان جنبش‌ها بوده است. بهتر است به دنبال تفاهم بر سر یک سری اصول و روش‌های حداقلی باشید. ساختن یک گروه موثر از جوانبی بیشتر شبیه ساختن یک تیم فوتبال است.

اعضای یک تیم فوتبال ۸۰ درصد وقت تمرین خود را صرف نشستن در رختکن و صحبت در مورد اصول و استراتژی تیم نمی‌کنند. هماهنگی واقعی بین اعضا تنها از طریق عمل و تمرین بر روی میدان ممکن است. پیشنهاد می‌کنیم فعالیت‌های تیم‌سازی و پروژه‌های تمرینی نسبتا کم‌خطر (مثل هماهنگی و برگزاری یک اردوی آموزشی برای اعضای گروه) تعریف کنید تا از قبل نقاط قوت و ضعف اعضای تیم آشکار شود و این موضوع به زمان حساس اوج فعالیت نیفتد. اگر یکی از اعضای گروه به جزییات بی‌دقت است بسیار بهتر است این بی‌دقتی در خرید بلیط قطار برای اردوی آموزشی آشکار شود و نه در شبی که مشغول پخش تراکت برای تظاهرات فردا هستید.

چگونه پشتیبان فعالین داخل کشور باشیم

بسیاری از ایرانیان مقیم خارج از کشور، با اوج‌گیری اعتراضات در ایران، به‌نحوی در تلاش بودند تا از مبارزه مردم داخل کشور حمایت کنند. بازنشر اخبار مربوط به اعتصابات و مبارزات خیابانی در شبکه‌های اجتماعی و شرکت در تجمعات خارج از کشور می‌تواند از راه‌های عمومی مشارکت در این مبارزه باشد اما گروه «فعالیت امن» در تلاش است تا یکی از مؤثرترین راه‌ها برای کمک به پیروزی خیزش‌های مردم را تبیین کند. ما پشتیبانی یک به یک (یعنی به صورتی که هر فرد دغدغه مند در خارج، یک نفر یا یک گروه کوچک از فعالان داخل کشور را به طور متمرکز حمایت کند) را از مؤثرترین روش‌ها می‌دانیم. یک پشتیبان می‌تواند به مردم در داخل کشور کمک کند تا آن‌ها به اینترنتی امن و آزاد دسترسی داشته باشند و اطلاعات روی کامپیوتر و گوشی هوشمندشان را به شکلی امن نگهداری کنند.

نکته مهم: به سرعت به افرادی که با شما تماس می‌گیرند تا عضو گروه شوند اعتماد نکنید چون احتمال دارد نیروی‌های امنیتی برای شناسایی مخالفین دام پهن کرده باشند. یا خود مستقیماً با افرادی که در خلال فعالیت‌های مشترک و در طول زمان به توانمندی و باور آن‌ها به تغییر اعتماد پیدا کرده‌اید رجوع کنید و یا اگر قصد دارید به افرادی که به شما برای عضویت در گروه مراجعه می‌کنند اعتماد کنید حداقل پیش از پذیرش آن فرد در گروه به قدر کافی زمان بدهید تا شناختان از آن فرد کامل‌تر شود و سپس پیشنهاد او را مد نظر قرار دهید.

نکته مهم: صبر و زمان نیروهای امنیتی نامحدود نیست. زمانی که یک پروژه امنیتی برای به دام انداختن مخالفین طراحی می‌شود عموماً از سمت طراحان پروژه فشار هست که کار به سرعت به سرانجام برسد. برای همین نیروی امنیتی ای که با شما برای تشکیل گروه تماس می‌گیرد اگر علیرغم پیگیری، جواب مثبتی از شما نگیرد عموماً بی‌صبری و فشار از خود نشان خواهد داد و اگر درست و دقیق رفتار او را مشاهده کنید می‌تواند نشانه‌هایی غیرعادی ببینید که در این صورت از او فاصله بگیرید.

در نظر داشته باشید که نهادهای امنیتی می‌توانند از طریق صدا هویت شما را شناسایی کنند. اگر قصد صحبت کردن روی ویدیو یا اسپیس در ایکس و کلاب هوس دارید حتماً از نرم‌افزار تغییر صدا استفاده کنید.

◀ برای مطالعه جامع‌تر درباره مفهوم پشتیبان به صفحه ۱۳۷ جزوه فعالیت امن مراجعه کنید.

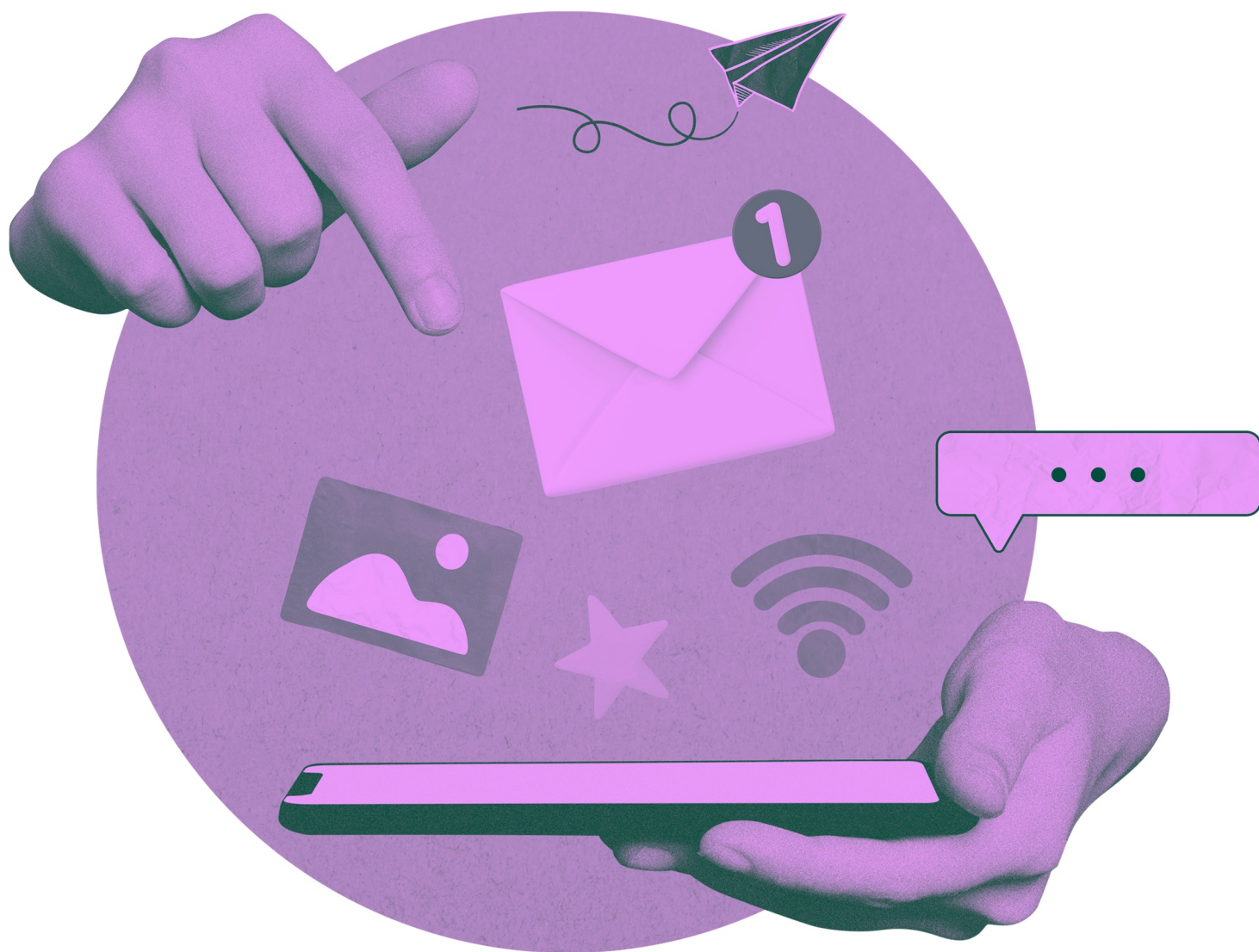

وسایل ارتباطی

داشتن وسایل ارتباطی امن از ملزومات فعالیت جمعی است و بسیار مهم است از ابزارهایی استفاده کنید که ارتباطات و مکالماتان را به درستی رمزگذاری می‌کنند.

- برای ارتباط‌های روزانه ما به شما سیگنال و سشن را معرفی می‌کنیم این برنامه‌های پیام‌رسان دارای رمزگذاری انتها به انتها هستند که سطح امنیت بالایی را برای شما فراهم می‌کند. همچنین امکان پاک‌شدن خودکار پیام‌ها را به صورت دوره‌ای دارند. علاوه بر این سیگنال امکان ارتباط از طریق یوزرنیم را دارد و می‌توانید به جای شماره تلفن برای ارتباطات‌تان از یوزرنیم استفاده کنید.
- حتی اگر نکات ایمنی در استفاده از برنامه‌های پیام‌رسان رعایت شود باز هم ممکن است در صورت بازداشت، مأمورین امنیتی به محتوای پیام‌ها دسترسی پیدا کنند (مثلاً اگر گوشی شما در حالت باز به دست آن‌ها بیفتد و یا اگر مجبور شوید تحت فشار، پسورد گوشی را به آن‌ها بدهید). پس بهتر است: (۱) برای نوشتن موضوعات خطرناک و حساسیت‌زا^۵ از رمزهای از پیش توافق شده استفاده کنید و (۲) در پیام‌رسان‌ها گزینه پاک‌شدن خودکار پیام‌ها در هر ۲۴ ساعت را فعال کنید.

- یک روش دیگر برای ارتباطات حساس به این شکل است که یک اکانت جیمیل بسازید و پسوردش را در اختیار افرادی که می‌خواهید با آن‌ها در ارتباط باشید قرار دهید؛ در ایمیل پیام خود را بنویسید و به جای ارسال ایمیل، متن خود را در درفت ذخیره کنید تا شخص دیگر که پسورد ایمیل را دارد وارد شود و پیام را در درفت بخواند و جواب دهد. حتماً پیام‌ها را به زبان رمز بنویسید تا حتی اگر شخصی که نمی‌خواهید به ایمیل دسترسی پیدا کرد گفتگوهای شما را نفهمد.

۵. مثلاً با هم در مورد روش‌های معامله و کسب درآمد از ارز رمزها مطالعه کنید و با توافق قبلی هر کلمه کلیدی و حساسیت‌زا را با یک کلمه مربوط به خرید و فروش ارز رمز جایگزین کنید.

اداره مسائل مالی و جمع آوری کمک

مسائل مالی یک جنبه مهم از هر فعالیت جمعی و گروهی است که باید خیلی زود برای اداره آن برنامه‌ریزی شود تا بی‌نظمی در مورد مسائل مالی باعث اختلاف و درگیری در گروه نشود.

- اسناد و صورت‌حساب‌های مربوط به مسائل مالی گروه از مهم‌ترین اسناد گروه هستند که باید با دقت از آنها مراقبت شود تا دست نهادهای امنیتی نیفتد، چون هر کدام از این اسناد می‌تواند به عنوان مدرک جرم در دادگاه علیه‌تان استفاده شود.

- از همان اولین روزهای تاسیس گروه به فکر مدیریت مسائل مالی باشید؛ در اساسنامه بگنجانید که فردی مسئول مسائل مالی باشد و مثلاً دو نفر از اعضای گروه بر او نظارت کنند. باید توجه داشت که تمام گزارش مسائل مالی در بین این سه نفر محرمانه می‌ماند و بعد از گذشت دوره‌ای مشخص تمام اسناد از بین می‌روند.

- تشکیل و اداره گروه قطعاً هزینه مالی در بر دارد و اعضا برای تامین آن می‌توانند از چند راهکار استفاده کنند. مثلاً آنها می‌توانند با اشخاصی که توانایی مالی دارند صحبت کنند و بدون آنکه اطلاعات حساس گروه را لو دهند از آنها بخواهند که در تامین هزینه‌ها کمک‌شان کنند.

آموزش اعضا

برای موفقیت بیشتر به روز بودن و آموزش دیدن مداوم ضروری است. در اینجا چند منبع مناسب آموزشی به تفکیک مسئولیت‌های مختلف در گروه به شما معرفی می‌کنیم:

- مسئول تشکیلات و مسئول مالی گروه: مدیریت و برنامه‌ریزی منابع انسانی
- مسئول فنی گروه: امنیت دیجیتال
- اعضا: آموزش مبارزات بدون خشونت از سری کتاب‌های جین شارپ
- جلسات کتاب‌خوانی هم می‌تواند پوشش خوبی برای فعالیت مخفی گروه باشد و هم باعث بالا رفتن سطح آگاهی اعضای گروه در مورد مسائل اجتماعی و سیاسی شود. تاریخ، انواع مبارزات بدون خشونت و مفاهیم سیاسی می‌تواند موضوعاتی مفید برای مطالعه باشد.

ارتباط با رسانه‌ها

فعالیت‌هایی که گروه‌های مخفی انجام می‌دهند دارای اهمیت خبری است و مهم است اقداماتی برای ارسال گزارش‌ها به رسانه‌ها انجام شود.

- اکثر رسانه‌های فارسی زبان دارای راه‌های ارتباط با مخاطبان و دریافت خبر، عکس و ویدیو هستند، مسئول ارتباط‌های گروه می‌تواند با این راه‌های ارتباطی در تماس باشد و برای آنها گزارش بنویسد.

- در ارسال گزارش‌های ویدیویی و تصویری به این نکات دقت کنید:

- صورت اشخاص را در ویدیو شطرنجی کنید یا از رسانه‌ای که ویدیو را برایش می‌فرستید بخواهید این کار را برای شما بکنند.

- هرچند معمول نیست، اما نهادهای امنیتی ایران امکان شناسایی صدای کسی که روی ویدیو صحبت می‌کند را دارند. بنابراین بهتر است یا صدایتان را با کمک اپ‌های تغییر صدا تغییر دهید یا از رسانه‌ای که با آن تماس می‌گیرید بخواهید حرف‌های شما را بازخوانی کند.

- به احتمال قوی گزارش فعالیت گروه‌های مخفی در رسانه‌ها برای نهادهای امنیتی حساسیت برانگیز است. آنها گزارش‌های شما را با دقت می‌بینند و اگر در صدا و تصویر نکته‌ای پیدا کنند برای شناسایی شما اقدام می‌کنند. مثلاً شما در ساعتی مشخص جلوی یک مغازه فیلم گرفته‌اید و اسم مغازه در تصویر مشخص است. ماموران نهادهای امنیتی به آن مغازه می‌روند و با بررسی دوربین‌ها می‌توانند شما را شناسایی کنند. پس مهم است فردی که مسئول بازبینی ویدیوها و ارسال آن به رسانه‌ها است همه این جوانب را رعایت کند.

- داشتن پشتیبان برای گروه در خارج از کشور مزایای بسیاری دارد. یکی از این مزایا در ارتباط با رسانه‌هاست. پشتیبان خارج از کشور می‌تواند تغییرات لازم را در ویدیو و تصاویر انجام دهد. همچنین او می‌تواند ارتباطی قوی‌تر و شخصی با خبرنگارهای رسانه‌ها برقرار کند.

نقش خانواده‌ها در فعالیت اعضا

تعامل با خانواده‌ها برای فعالانی که مبارزات مخفی می‌کنند معمولاً چالش برانگیز است. از یک طرف خانواده‌ها می‌خواهند از جزئیات فعالیت‌های عزیزانشان مطلع شوند در حالی که حفظ اسرار گروه و جزئیات ضروری است و نباید با کسی خارج از گروه مطرح کرد. از طرف دیگر اگر یکی از اعضا بازداشت شود پیگیری وضعیت او توسط خانواده کمک بزرگی می‌تواند بکند.

بهترین راه ساختن یک داستان پوششی است که هم خانواده از فعالیت عزیزانشان کاملاً بی‌خبر نباشد هم اسرار و جزئیات افشا نشود. شرکت در جمع کتابخوانی، گروه دوستداران طبیعت، شرکت در فعالیت‌های خیریه، انجمن‌های علمی در دانشگاه‌ها و هر کاری که هزینه بالایی ندارد و قانونی است را به عنوان پوشش برای فعالیت‌های مخفی انتخاب کنید و به خانواده و نزدیکان -اگر سوال کردند- بگویید در آن کار عام‌المنفعه مشغول فعالیت هستید.

خانه گروهی

- داشتن یک خانه گروهی برای برگزاری جلسات، هماهنگی برای فعالیت‌ها و نگه داری از وسایل گروه از یک نظر خطرناک است چون امکان لو رفتن اعضای گروه را بالا می‌برد و در صورت یورش مامورین به خانه، آنچه پیدا می‌کنند می‌تواند به عنوان مدرک علیه اعضای گروه استفاده شود، اما از سویی دیگر داشتن یک مکان فیزیکی برای اعضا می‌تواند انسجام را بالا ببرد. پس اگر قصد و امکان اجاره یک خانه را برای گروه دارید پیشنهاد می‌کنیم نکات زیر را حتما رعایت کنید:
- بهتر است چند عضو گروه با پوشش دانشجو یا کارمند، خانه‌ای را اجاره کنند و عملاً در خانه زندگی کنند.
 - سعی شود اجاره‌نامه با اسم واقعی اعضا نباشد و در صورت امکان در اسناد رسمی از هویت جعلی استفاده شود.
 - قرارداد برای اینترنت خانه نیز باید با هویت جعلی امضا شده باشد، مهم این است که هیچ نام و نشانی از هویت واقعی شما در اسناد رسمی نباشد تا امکان شناسایی و بازداشت کمتر شود.
 - قانون بگذارید که کسی با موبایل روشن وارد خانه نشود. تجمع چند فعال که شاید تحت نظر باشند در یک مکان توجه مامورین امنیتی را جلب می‌کند و ممکن است موجب لو رفتن خانه گروهی‌تان شود.
 - ارتباط با همسایه‌ها نیز بهتر است حساب شده باشد؛ نه آنچنان به آنها نزدیک شوید که در مورد جزئیات رفت و آمدهایتان مطلع شوند و نه آنچنان سرد و بی ارتباط باشید که احساس کنند چیزی را پنهان می‌کنید.

مثل یک مامور امنیتی فکر کنید

مبارزه با حکومت آن هم به صورت موثر، حساسیت نهادهای امنیتی را بر می‌انگیزد و مهم است که همواره راهکاری مناسب برای مقابله با نفوذ، وحشت انگیزی و بازداشت شدن توسط نهادهای امنیتی را داشته باشید.

- مامورین امنیتی معمولاً به دنبال شناسایی افرادی هستند که در مقابل حکومت قرار می‌گیرند. برای آنها مهم است که پیش از بازداشت افراد، جزئیات زیادی در مورد زندگی و روابط افراد جمع‌آوری کنند. پس امکان دارد فردی زیرنظر باشد اما او را بازداشت نکنند. پس مهم است که همواره هوشیار باشید و اطلاعاتی که نیاز ندارید را در موبایل یا لبتاپتان حمل نکنید و اگر جای خاصی می‌روید یا حرکتی اعتراضی انجام می‌دهید (مثل شعارنویسی) مواظب باشید کسی شما را تعقیب نکند یا مشغول جمع‌آوری اطلاعات درباره شما نباشد.

- سعی کنید همیشه مثل یک مامور امنیتی فکر کنید و خود را جای آنها بگذارید. فکر کنید از چه طریقی می‌توانند به گروه شما ضربه بزنند و تلاش کنید آن راه را ببندید. پیشنهاد می‌کنیم با انجام فعالیت‌های خلاقانه یک گام از ماموران امنیتی جلوتر باشید.

فرار با ماشین یا موتورسیکلت

امکان دارد که در یک عملیات برای فرار از صحنه نیازمند وسیله نقلیه شوید. این نکات ایمنی در استفاده از ماشین یا موتور را در نظر بگیرید.

- پلاک ماشین را بپوشانید یا بردارید. اگر می‌توانید پلاک‌های موقت کاغذی را جایگزین پلاک اصلی کنید.
- وقتی از مسیری برای فرار عبور می‌کنید صورت‌های خود را پوشیده نگه‌دارید، امکان دارد دوربین‌های بسیاری که در سطح شهر نصب شده‌اند تصویر شما را درون ماشین ضبط کنند.
- اگر می‌خواهید برای عملیات از ماشینی استفاده کنید که یک رنگ خاص دارد، بهتر است کمی صبر کنید. حتی اگر پلاک را بپوشانید ماشین‌های با رنگ‌های خاص احتمال شناسایی بیشتری دارند و اگر مامورها شما را تعقیب کنند فرار و گم شدن بین ماشین‌ها سخت‌تر می‌شود.
- اگر تحت تعقیب قرار گرفتید و از دست ماموران فرار کردید، سریع به خانه یا مکانی که با دوستان‌تان قرار می‌گذارید نروید. چند ساعت صبر کنید تا مطمئن شوید دیگر کسی شما را تعقیب نمی‌کند.

دسترسی به کمک‌های اولیه و خدمات پزشکی

فعالیت مخفی که معمولاً همراه با فرار از دست مأموران است می‌تواند خطرات جدی داشته باشد که شما باید برای آن آمادگی کافی داشته باشید، پس یادگیری کمک‌های اولیه و آماده کردن راه‌های دسترسی به خدمات پزشکی امن از نکات ضروری است.

- سعی کنید با پزشکان و پرستارانی ارتباط بگیرید که برای ارائه خدمات پزشکی به صورت مخفی آمادگی دارند و اگر کسی در فرار و گریز تیر خورد و یا در تجمع مصدوم شد بدون آنکه لازم باشد به بیمارستان‌های عمومی رجوع کنید (که خطر شناسایی و بازداشت فرد مصدوم را به همراه دارد) با پزشک مورد اعتماد خود تماس بگیرید و از او بخواهید برای فرد مصدوم خدمات پزشکی ارائه دهد.
- خودتان کتاب‌ها و جزوه‌های کمک‌های اولیه را بخوانید و یاد بگیرید. لینک جزوه کمک‌های اولیه

- پیشنهاد می‌کنیم برای مواقعی که دسترسی به پزشک معتمد امکان‌پذیر نیست، اعضای گروه را از پیش برای تصمیم‌گیری در شرایط خاص آماده کنید. مثلاً اگر فردی تیر خورده و بدحال است و احتمال مرگ وجود دارد بهتر است او را به اورژانس بیمارستان برسانید و بقیه اعضا برای جلوگیری از بازداشت تمامی اسناد حساس را نابود کنند و برای مدتی نسبتاً طولانی فراری باشند.

شبکه‌شناسی

گروه‌های همسو و هم‌فکر می‌توانند با حفظ تمامی ملاحظات امنیتی با هم ارتباط بگیرند و شبکه‌ای از گروه‌های متحد را شکل دهند.

در نظر داشته باشید تلاش برای ارتباط با سایر گروه‌ها می‌تواند تبدیل به دستاویزی برای نهادهای امنیتی شود که با جا زدن خود به به عنوان گروهی که فعالیت‌های زیادی انجام داده اقدام به شناسایی سایر اعضای گروه بکنند. در نتیجه پیشنهاد

می‌کنیم پیش از برقراری ارتباط با سایر گروه‌ها، ملاحظات امنیتی زیر را رعایت کنید:

- لزومی ندارد اطلاعات دقیق مربوط به اعضا، فعالیت‌ها و هدف‌هایشان را کسی بداند و قطعا طرف مقابل هم درک می‌کند که هر چه این اطلاعات حساس کمتر رد و بدل شود دو گروه امنیت بالاتری خواهند داشت.
- هیچ لزومی ندارد که همه اعضای گروه با طرف مقابل یا گروهش ارتباط برقرار کنند، بهتر است سعی شود که فقط یک عضو از گروه با یک عضو گروه دیگر در تماس باشد که اگر فردی بازداشت شد اطلاعاتش در مورد سایر اعضا و فعالیت‌های گروه‌ها محدود باشد.

- ارتباط یک به یک گروه‌ها با همدیگر می‌تواند شبکه گسترده‌ای را بسازد و امکان تصمیم‌گیری‌های کلان و انتخاب سمت و سوی فعالیت‌ها را با همدیگر فراهم کند.
- بهتر است ساختار تشکیلاتی شبکه‌های ارتباطی افقی باشد که هیچ‌گروهی زیر مجموعه گروه‌های دیگر قرار نگیرد و در نهایت گروه‌ها در خیلی از موارد در تصمیم‌گیری و اجرا مستقل عمل کنند.
- پشتیبان هر گروه (فردی در خارج از کشور و جایی امن که فعالیت‌های گروه را تسهیل می‌کند) می‌تواند حلقه ارتباطی یک گروه با گروه دیگر باشد.

01 Dec, 2019
Aliquam id lorem

شناسایی یا تخریب گروه‌ها

هدف اصلی نهادهای امنیتی سرکوب و ارباب گروه‌های مخالف با کمترین هزینه و سر و صدا و از هر طریق ممکن است. آن‌ها ممکن است از طریق راه‌های قانونی، فراقانونی و حتی غیر اخلاقی اقدام کنند.

مثلاً امکان دارد که برای شناسایی اعضای گروه از جنس مخالف استفاده کرده و او را به یکی از اعضای گروه نزدیک کنند. آن‌ها تلاش می‌کنند از طریق این فرد به تدریج با بقیه اعضای گروه آشنا شوند و چون اعضا به او اطمینان می‌کنند کم‌کم به اسناد و برنامه‌های آینده گروه هم دسترسی پیدا خواهد کرد.

پس همیشه به نقاط ضعف امنیتی احتمالی گروه توجه کنید. به این فکر کنید که اگر یک مامور امنیتی بودید از چه راه‌های برای شناسایی اعضا و برنامه‌های آتی گروه استفاده می‌کردید، پس راه‌های نفوذ را ببندید و نقاط ضعف خود را بپوشانید.

همچنین مهم است که به سادگی به کسی اعتماد و احساس نزدیکی نکنید و همیشه هوشیار باشید که امکان دارد نیروهای امنیتی در کمین باشد. با اعضای گروه توافق کنید که هیچ نوع صمیمیتی باعث نمی‌شود که اصول امنیتی را زیر پا بگذارید و اسرار گروه را در اختیار دیگری بگذارید؛ حتی اگر او نزدیک‌ترین فرد به شما باشد.

بازداشت، بازجویی و زندان

«فعالیت امن» پیش از این جزوهای با عنوان «کاهش خطر و هزینه‌های بازداشت» منتشر کرده که به صورت مفصل در مورد راه‌های جلوگیری از بازداشت شدن، روش‌های بازجویی شدن بدون اینکه اطلاعات حساس لو برود و شرایط زندان تهیه کرده که خلاصه کوتاهی از عناوین آن در اینجا می‌آید:

- چگونه تا جای ممکن خطر بازداشت شدن را کم کنیم؟
- چگونه از کمک دوستان‌تان در خارج از کشور بهره‌مند شوید.
- چگونه خود یا خانواده‌تان وکیل بگیرید.
- شرایطی که باید در بازداشتگاه انتظار آن را بکشید.
- آشنایی با تکنیک‌های بازجویی و آموزش اینکه چطور رفتار کنیم که اطلاعات کمتری در مورد فعالیت خود و دوستان‌تان لو رود.
- اگر مجبور به اعتراف شدید چه حرف‌هایی را نباید بگویید و در موردش مقاومت کنید.
- چگونه ساعت‌ها تنهایی را در سلول انفرادی تحمل کنید.
- حقوق متهم در دادگاه چیست و چگونه باید از خود دفاع کنید تا حکم کمتری بگیرید.

- اگر یکی از اعضا بازداشت شد فعالیت‌های گروه را برای مدتی تعلیق کنید تا فرد بازداشتی آزاد شود و شما بتوانید ارزیابی کنید نهادهای امنیتی تا چه حد از فعالیت‌های مخفی گروه مطلع هستند.
- در مورد فعالیت‌هایتان یک واقعیت موازی قابل دفاع در دادگاه بسازید و با اعضای گروه بارها تمرین کنید تا بتوانید اطلاعات حساس را زیر سایه واقعیت موازی و پوششی پنهان کنید.

بهار ۱۴۰۴